

CARSTEN NYDER DET FLEKSIBLE ARBEJDSLIV PÅ HEDEN

/ SIDE 10

LÆS OGSÅ

Det er skideskægt
at arbejde i
BonBon-land

/ side 4

Kom med til
Grønne Dage

/ side 6

Vagtskifte i de
faglige udvalg

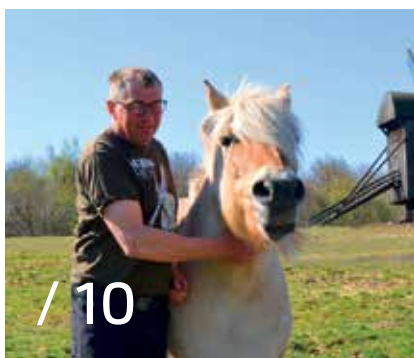
/ Side 12

/ 4

INDHOLD

- 4 Det er skideskægt at arbejde i BonBon-land
- 6 Grønne Dage
- 9 Hyggetur til DM i Skills
- 10 Carsten nyder det fleksible arbejdsliv på heden
- 12 Vagtskifte i de faglige udvalg
- 14 Kasper har styr på arbejdsmiljøet
- 15 Kort nyt

/ 10

/ 14

GRØNT

3/2026 (50. Årgang)

ISSN 2246-2805

GRØNT er Danmarks største fagmagasin for den grønne branche. Magasinet udkommer 8 gange om året og udgives af Det Grønne Repræsentantskab, Rymarken 4, 8210 Aarhus V.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør:

Kim Gulbæk, 3F Aarhus

Redaktionsudvalg:

Line Bjørndal, 3F Odense GOPS

Villiam Andersen, 3F Holstebro-Lemvig

Karina Bossen, 3F BJMF

Henrik Andersen, 3F Aalborg

Magasinet er uafhængigt af 3F og Det Grønne Repræsentantskab, og artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis repræsentantskabets eller 3Fs holdninger.

LAYOUT & TRYK:

STIBO COMPLETE – STIBOCOMPLETE.COM

FORSIDEFOTO: Morten Herlev

DEADLINE FOR NÆSTE UDGIVELSE: September

IDÉER TIL ARTIKLER

Har du et forslag til en artikel eller et indlæg, så kontakt en af vores to journalister:

Maibrit Jürs

redaktion@magasinetgroent.dk

Telefon: 30 31 31 46

Morten Herlev

redaktion@magasinetgroent.dk

Telefon: 26 77 18 59

ANNONCESALG

redaktion@magasinetgroent.dk

Telefon: 26 77 18 59

ABONNEMENT

GRØNT udsendes til 3F-afdelinger med kollektivt abonnement samt eksterne abonnenter og brancheorganisationer indenfor den grønne branche. Et abonnement koster 85 kr. om året.

VIL DU TEGNE ABONNEMENT?

Så send en mail til redaktion@magasinetgroent.dk

3F-AFDELINGER MED KOLLEKTIVT ABONNEMENT

Sjælland: BJMF, Frederiksborg, Frederiksværk-Frederikssund, København, Midt og Østsjælland, Nordøstsjælland, Storebælt.

Jylland: Als, Bjerringbro-Silkeborg, Esbjerg, Fredericia, Holstebro-Lemvig, Midtjylland, Randers, Ringkøbing-Skjern, Skiveegnen, Aalborg, Aarhus.

Modtager du ikke GRØNT, så kontakt din lokale 3F-afdeling.

En regering med ansvar for det grønne arbejdsmarked

KIM GULBÆK
Redaktør

En stærk regering måles ikke kun på ambitioner, men på evnen til at sikre ordentlige vilkår for dem, der skal føre ambitionerne ud i livet.

Foråret har allerede budt på flere markante begivenheder.

DM i Skills i Hjørring blev gennemført på trods af udfordrende vejr. Her fik dygtige unge mennesker mulighed for at vise deres faglige kunnen frem. Et flot arrangement – og et stort tillykke til Karen og Kristoffer fra SandmosenSkolen.

Også Grønne Dage i Kolding vidnede om et stærkt engagement blandt 3F's medlemmer og tillidsvalgte i Den Grønne Gruppe. Arrangementet bød på relevante oplæg og konkrete input, som deltagerne kan tage med hjem og bruge i hverdagen. Der var samtidig god mulighed for dialog, spørgsmål og idéudveksling med fungerende minister for grøn trepart, Jeppe Bruus.

Regeringsdannelsen er afgørende for vores hverdag

Og så har vi jo haft et folketingsvalg, hvor der fortsat mangler at blive dannet en regering.

Regeringsdannelsen er ikke kun et politisk spil på Christiansborg. For medlemmerne i 3F Den Grønne Gruppe handler det om helt konkrete arbejdsforhold og retningen for den grønne omstilling i praksis.

Det er her, politik bliver til virkelighed – i gartnerierne, på landbrugene og ude i landskabet, hvor vores medlemmer hver dag er med til at få Danmark til at gro.

Den grønne trepart har stor betydning for vores medlemmer. Men den må ikke ende som en skrivebordsøvelse.

Hvis vi skal lykkes med at omstille landbruget og gartnerierne i en mere bæredygtig retning, skal det ske med respekt for de mennesker, der udfører arbejdet. Nye klimakrav, omlægninger og teknologier må ikke ske på bekostning af løn, arbejdsmiljø og tryghed.

Tværtimod skal den grønne omstilling bruges som en løftestang for bedre uddannelse, højere faglighed og flere gode og stabile job.

Praktikantordningen kræver politisk handling

Et område, der kræver særlig opmærksomhed, er praktikantordningen i gartnerier og landbrug.

Ordnningen kan være et vigtigt redskab til både at tiltrække arbejdskraft og styrke kompetenceudviklingen. Men alt for ofte bliver den brugt på en måde, der presser løn- og arbejdsvilkår.

Når praktikanter i realiteten udfører almindeligt arbejde til lavere løn, skaber det skæv konkurrence, og det lægger pres på overenskomsterne med ringere vilkår for vores medlemmer som følge. Her har den kommende regering et klart ansvar.

Praktikantordningen skal være en ordning for læring og udvikling – ikke en genvej til billig arbejdskraft. Det kræver effektiv kontrol, klare regler og en konsekvent håndhævelse for at sikre branchens langsigtede bæredygtighed.

Den grønne omstilling skal også være socialt bæredygtig

Politikerne taler ofte om balancen mellem erhverv og miljø. For os er det afgørende, at denne balance også omfatter arbejdsmarkedet. Den grønne omstilling kan kun lykkes, hvis den er socialt bæredygtig. Hvis medarbejderne føler sig pressede eller oversete, risikerer vi at miste både opbakning og kvalitet i omstillingen.

3F Den Grønne Gruppe er klar til at tage ansvar. Vores medlemmer vil gerne være en del af løsningen. Men det kræver, at regeringen lytter – ikke kun til erhvervets top, men også til dem, der står med hænderne i jorden hver dag.

En familievenlig forlystelsespark som BonBon-Land må naturligvis have et suttetræ. Det gamle er desværre gået ud, men nu har Jacob fået plantet et nyt og det skal se godt ud, når de små kommer for at aflevere deres sutter.

Det er skideskægt at arbejde i BonBon-Land

Han har hamrende højdeskræk og ikke ti vilde heste kan få ham op i Svend Svingarm. Men Jacob Arneskov Mortensen elsker sit arbejde som gartner i BonBon-Land.

■ TEKST OG FOTO: MAIBRIT JÜRS

Solen skinner, fuglene kvadrer og alt ånder fred og ro i BonBon-Land. Men det er stilhed før stormen, for om få dage åbner den sjællandske park med attraktioner som Hundeprutten, Vildsvinet og Hankatten. Farvestrålende forlystelser, der vil sende skrigende børn og voksne op i luften hurtigere, end Jacob Arneskov Mortensen har lyst til at tænke på.

Han er gartner på fjerde år i BonBon-Land

og trods fri adgang til alle forlystelserne, har han endnu ikke vovet sig op i højdespringeren Svend Svingarm, der somme- ren igennem slynger gæsterne op i 45 meters højde med 117 kilometer i timen.

"Vi skal jo rundt og tjekke, at gæsterne ikke får en gren i øjet eller sådan noget. Men det behøver jeg heldigvis ikke at gå op i Svend Svingarm for. Jeg er nemlig ikke så meget for højder og foretrækker at bli-

ve på jorden. Men jeg kan da godt finde på at tage en tur med Børge Bæver eller Vandrotten," siger den 49-årige gartner med et smil.

En anderledes arbejdsplads

Før Jacob fik job i BonBon-Land, var han ansat i et firma, der passede folks private haver. Det gik som regel noget mere stille for sig end en sommerdag i BonBon-Land, hvor parken er fuld af mennesker. Her by-

der arbejdsdagen nemlig også på stor kontakt med gæsterne. Så udover at have styr på sit fag, skal man også være god til at snakke med mennesker.

Mennesker er der nemlig nok af, når parken holder åbent fra maj til oktober. Og mange af dem vil gerne lige snakke med Jacob eller spørge om vej.

"Det er vigtigt at være god til gæsterne, når man arbejder her. Nogle vil gerne snakke, men jeg kan godt lide den del af jobbet," siger Jacob.

Helårsgartner

De fleste ansatte i BonBon-Land er sæsonarbejdere. Men Jacob og en mindre flok kolleger går på arbejde hele året. For der er altid noget at lave i forlystelsesparken og i vinterhalvåret skal der fældes træer, beskæres buske og fejes et hav af blade sammen.

Og så er der helt stille. Og det er nu meget rart, for selvom Jacob godt kan lide højsæsonen med alle gæsterne, kan det også være rart at gå og passe sig selv i fred og ro.

"Jeg kan bedst lide foråret og sommeren, men man kan godt blive lidt træt i ørerne en gang imellem," siger han med et grin.

Men det bedste ved vinterhalvåret er nu, at han selv må larme, når han vil.

"Når her er gæster, kan jeg ikke slå græs

Alt skal stå snorlige, når BonBon-Land åbner. Når Jacob har været rundt med riven, ligger der ikke et eneste vissent blad tilbage.

og bruge andre maskiner, der larmer. Så der har vi travlt med at få klaret en masse, fra vi møder klokken seks og til parken åbner klokken ti. Om vinteren er der ingen begrænsninger," siger han.

Vi har det frit

Som ansat i BonBon-Land har Jacob ikke bare fri adgang til alle forlystelserne, han kan også komme gratis ind i de fleste danske forlystelsesparker og dyreparker. Hvert år tager han og kollegerne på besøg i en anden forlystelsespark for at få inspiration til, hvordan de kan gøre BonBon-Land endnu bedre.

"Det er spændende at komme rundt og se, hvordan andre gør. Det får jeg meget inspiration ud af," siger Jacob.

Han har gode kolleger og en ledelse, der lytter til de ansattes ønsker. Så der er meget at være glad for i forlystelsesparken i Holme-Olstrup på Sydsjælland. Men det allerbedste ved jobbet er nok, at ingen blander sig i, hvordan Jacob skal gøre sit arbejde:

"Jeg har et rigtig godt samarbejde med mine kolleger og vi planlægger selv vores arbejdsdag. Jeg kan godt lide, at vi har det så frit og ingen blander sig i, hvordan vi gør tingene. Det er rart at have en ledelse, der stoler på os."

Der er mange kilometer græs at slå i den 130.000 m² store forlystelsespark.

Fuldt hus. 114 deltagere var mødt frem til Grønne Dage i Kolding.

Tre dage med grønt på

Comwell Kolding lagde lokaler til tre dage med fuld fokus på det grønne, da 3F Den Grønne Gruppe inviterede til konference.

■ TEKST OG FOTO: MORTEN HERLEV

Salen var proppet med gode grønne hoveder, da klokken nærmede sig 10.00 mandag den 4. maj, og Grønne Dage officielt gik i gang. 114 deltagere havde fundet vej til Comwell i Kolding, og deltagerskaren talte både faglige sekretærer, tillidsvalgte og menige medlemmer.

Gruppeformand Allan Busk indledte med at kvittere for den flotte tilmelding, og han tilkendegav, at interessen for konferencen havde været så stor, at man havde måtte afvise flere, som ellers gerne ville have været med.

Efter en kort præsentationsrunde (som faktisk endte med at tage en god portion tid på grund af de mange tilmeldte) gav Allan Busk ordet til forbundsformand Henning Overgaard. Han gik på scenen for at give en status på, hvordan 3F bevarer sin relevans for medlemmer og potentielle nye medlemmer.

64 år

Lad os tage det positive først. Det er nemlig medlemsfremgang for første gang meget længe blandt unge under 30 år. Og det gavner i en tid, hvor 3F ellers mister medlemmer helt overordnet set. Især hvis det lykkes at fastholde de unge som medlemmer. De kommer til at skulle være på arbejdsmarkedet i rigtig mange år.

Netop pensionsalderen var omdrejningspunktet for første halvdel af Hennings oplæg. Her forklarede han, hvorfor 3F's massive fokus på muligheden for en tidlig og værdig tilbagetrækning, fra man er 64 år, er så vigtig:

"Der er mange, der lever et helt andet arbejdsliv og oplever en anden levetidsforlængelse end vores medlemmer. Vi skal med rank ryg kræve, at vores medlemmer tilgodeses på en anden måde, og det er ved at have muligheden for at trække sig

tilbage som 64-årige, selvom pensionen stiger. Hvis ikke vi forstår, at der er forskel på arbejdsliv, så får vi ikke skabt lighed."

God aftale om udenlandsk arbejdskraft

Henning Overgaard glædede sig også over den nye aftale, som giver virksomheder med overenskomst bedre mulighed for at rekruttere udenlandsk arbejdskraft:

"Det er en aftale, som styrker virksomheder, der støtter den danske model. Jeg tror, at den her ordning bliver brækjernet til fremtiden. Det er her, vi kan organisere udenlandske kollegaer og overbevise dem om, at det er i vores fællesskab, vi sikrer løn og arbejdsforhold."

Billigere kontingent og mere tilstedeværelse

Til sidst i sit oplæg satte Henning Overgaard ord på, hvad fremtiden bringer for 3F. Her er der brug for at komme tættere på

medlemmerne – og gerne med et tilbud om billigere kontingent i hånden:

"Vi skal tættere på medlemmernes hverdag. Pt er der langt mellem arbejdsplads og fagforening og den der fornemelse af, at fagforeningen er lige ved hånden, når der er brug for den."

Helt konkret bruger 3F i øjeblikket kun 4,9 procent af sit budget på direkte medlemsrekruttering og fastholdelse, imens poster som intern administration vejer væsentligt tungere. Det skal laves om, mente Henning Overgaard.

Til sidst delte han sine tanker om kontin-

gentet, som han betegnede som "bøvlet", da det er forskelligt fra afdeling til afdeling.

"Jeg tror på, vi kan gøre kontingentet billigere. Men det er en illusion, hvis vi tror, vi kan komme ned på niveau med de gule. Vi skal ikke være en discount-forening."

Forbundsformand Henning Overgaard satte gang i debatten til Grønne Dage

Organiseringshjælp til mejerierne

I den kommende tid sætter 3F Den Grønne Gruppe ekstra fokus på at organisere medlemmer på mejerierne, hvor kampen om medlemmerne er hård. Den nye organisator, Nathalie Skovning, er klar til at smide fløjlshandskerne og tage kampen op.

Andendagen i Grønne Dage stod på branchetid. Her fik alle faggrupper mulighed for at gå i dybden med relevante emner. For de ansatte i mejeribranchen blev tiden brugt til at sætte fokus på den nye organiseringsindsats, der netop er skudt i gang.

Det er den nye organisator i Den Grønne Gruppe, Nathalie Skovning, der står i spidsen for indsatsen. Hun har masser af erfaring med organisering, da hun tidligere har været tilknyttet 3F's Særlige Indsats i otte år. Nu gælder det mejerierne, og der er nok at tage fat på i forhold til at skaffe nye medlemmer:

"Det er alarmerende mange steder i mejeribranchen, og vi skal virkelig gøre noget, der virker. Det er ikke bare et quickfix med en pølsevogn," fortæller Nathalie Skovning.

Organiseringsindsatsen på mejerierne handler ikke bare om at få ikke-medlemmer til at melde sig ind. Det handler også om, at man er oppe mod en stærk aktør i form af fødevarerforbundet NNF, som også organiserer på mejerierne. Forbundet er

egentlig "en af de gode" fagforeninger og medlem af Fagbevægelsens Hovedorganisation præcis som 3F. Derfor burde 3F og NNF stå sammen om at organisere. Det er bare ikke altid sådan, virkeligheden er.

"Jeg gik lidt blåøjet ind i det her, fordi jeg regnede med at, NNF var loyale. Men efter et par måneder er jeg blevet klogere. Vi skal smide fløjlshandskerne, for NNF er stærk," lyder det fra Nathalie Skovning.

Den selvorganiserende arbejdsplads

I første omgang fokuserer Nathalie på udvalgte mejerier i Esbjerg og Ringkøbing-Skjern. Her skal hun sammen med de lokale 3F-afdelinger og tillidsrepræsentanter på mejerierne finde måder at gøre 3F mere synlige og på sigt sikre nye medlemmer.

Målet er, at arbejdspladserne bliver selvorganiserende, men vejen dertil kan være lang. De tillidsvalgte får en nøglerolle, hvis missionen skal lykkes. Et godt sted at starte en god organiserings-spiral er ved at holde velkomstsamtaler med nyansatte, lyder det fra Nathalie Skovning:

"Når man er nyansat, er man helt grøn og gør, hvad der bliver sagt. De nye er de nemmeste at melde ind. Og så skal man stå klar med indmeldelsesblanketten."

Få hjælp til organiseringen

Arbejder du i mejeribranchen, så kan du få tips og sparring til, hvordan du kan blive skarpere til at organisere kollegaer og gøre 3F mere synlig på arbejdspladsen. Nathalie Skovning holder nemlig jævnligt korte webinarer, hvor der er god mulighed for at stille spørgsmål og få svar.

Du er også velkommen til at kontakte Nathalie, hvis du gerne vil have en snak om organisering på din mejeri-arbejdsplads. Ring eller sms på 20325513 eller send en mail til: nathalie.skovning@3f.dk

Minister ser mange nye grønne job i horisonten

Selvom der endnu ikke er stukket mange træer i jorden, så går det generelt planmæssigt fremad med Den Grønne Trepert. Sådan lød det fra fungerende minister for Grøn Trepert, Jeppe Bruus, da han gæstede Grønne Dage. Der er også mange grønne job i vente, lød vurderingen.

En milliard flere træer og en massiv omlægning af 400.000 hektar landbrugsjord. Det er store tal, der bliver jongleret med og store ambitioner, der er skrevet ind i Den Grønne Trepert. Men spørgsmålet er, hvordan det egentlig går med at nå de ambitiøse målsætninger? Det gav fungerende minister for grøn trepart, Jeppe Bruus, et svar på.

"Vi er i en svær opstartsfasen lige nu. Men det går godt på landbrugsdelen. Der er meldt over 250.000 ha landbrugsarealer ind til udtagning, og det er rigtig godt. Til gengæld går det ikke så godt på skovdelen. Priserne på jord stiger, og det er svært, at vi gerne vil have landmanden til at udtage jord, som han måske først kan tjene på om 20 år," lød det fra Jeppe Bruus.

Undervejs i hans oplæg kom der spørgsmål fra de aktive lyttere i salen, og der blev blandt andet spurgt ind til, hvornår man som ansat i skovene kunne forvente at skulle i gang med at plante den nye milliard træer.

Det ville Jeppe Bruus ikke give et konkret svar på, men:

"Målsætningen er, at der snart kommer hul på ketchup-flasken, så projekterne begynder at køre og man begynder at bestille danskproducerede frø og planter."

Mange grønne job i vente

Et andet spørgsmål fra salen gik på, hvilke typer af job, der er i vente, når Den Grønne Trepert for alvor folder sig ud:

"Den Grønne Trepert kommer til at skabe en stor forandring af landskabet. Der bli-

Fungerende minister for Grøn Trepert, Jeppe Bruus, svarede beredvilligt på de mange spørgsmål fra salen.

ver brug for nogen, der kan forvalte naturen. Og vi skal have nogen til at passe dyrene og til at plante træer og forvalte skoven. Der vil også blive brug for viden om jordbundsforhold. Jeg tror, at treparten langsomt vil lukke gabet mellem økologisk og konventionel produktion, så al produktion fremover bliver bæredygtig," lød vurderingen fra Jeppe Bruus.

Han forudså også, at mælkeproduktionen ville blive bevaret, ligesom der kan blive plads til endnu flere danske gartnerier:

"Fællesmængden er, at der bliver brug for rigtig mange medarbejdere."

De 12 ansatte fra Grønt Udemiljø besøgte DM i Skills for at få en god kollegatur og samtidig heppe på deres lokale finalist, Karen Hjortbak, som endte med at vinde. Om mandagen blev Karen hyldet af alle kollegaerne.

Hyggetur til DM i Skills

Ansatte fra anlægsgartnervirksomheden Grønt Udemiljø fra Aalborg kiggede forbi DM i Skills for at få en hyggelig kollegadag og samtidig heppe på deres lærling, som var blandt finalisterne.

■ TEKST: MORTEN HERLEV FOTO: GRØNT UDEMILJØ

Hvad gør man, når man har en kollega, der deltager i DM i Skills og finalen samtidig foregår tæt på ens arbejdsplads? Ja så tager man da forbi og hepper. Derfor var ansatte fra anlægsgartnervirksomheden Grønt Udemiljø godt repræsenteret i skills-teltene på finaldagen lørdag.

Forud for besøget havde Grønt Udemiljø's chef sørget for at bestille billetter til afslutningsceremonien, ligesom han betalte for forplejningen undervejs. Derfor var det en ganske gratis fornøjelse. Og det viste sig også at blive en ganske god fornøjelse for de 12 kollegaer, der tog afsted:

"Det var en rigtig hyggedag, hvor vi kom rundt og så det hele, og hvor vi spiste frokost sammen. Bagefter tog vi også til afslutningsceremonien sammen," fortæller Monica Larsen, der er fungerende tillidsrepræsentant i Grønt Udemiljø.

Guld med hjem til Aalborg

Turen fik ovenikøbet en ekstra lykkelig slutning, da Grønt Udemiljø's lærling, Karen

Hjortbak, endte med at nuppe guldet sammen med sin finalepartner Kristian Øvstegård Christensen. Derfor var der stor jubel blandt kollegaerne, da vinderne blev kåret:

"Vi havde lovet Karen, at vi ikke forstyrrede hende, imens de gjorde arbejdet færdigt. Men vi gav den til gengæld fuld gas til afslutningsceremonien. Vi rejste os alle sammen og klappede og hujede. Det var en helt euforisk stemning!" fortæller Monica Larsen.

Efter showet var det god tid til at lykønske Karen, ligesom fejringen fortsatte om mandagen på arbejdspladsen i Aalborg.

Karen Hjortbak og Kristian Øvstegård Christensen vandt DM i Skills.

Carsten nyder det fleksible arbejdsliv på heden

Carsten Nørgaard Linde har masser at se til på Frilandsmuseet Hjerl Hede i Vestjylland. Han er både dyrepasser, gartner og tillidsrepræsentant, og han nyder det hele.

Carsten Nørgaard Linde har mange kasketter på i løbet af arbejdsdagen. Men han er først og fremmest dyrepasser, slår han fast. Der er blandt andet 10 heste af racen fjordhest, der skal passes.

■ TEKST OG FOTO: MORTEN HERLEV

Forårssolen skinner klart og varmt ned over de stråtede bindingsværksgårde. I grisehytten møffer nyfødte grislinger lystigt omkring og i skyggen under træerne lidt derfra daser en flok får som om, de ikke har noget som helst at tage sig til denne aprildag.

"Jeg har det bedste arbejde!" konstaterer Carsten Nørgaard Linde med et smil, imens vi bevæger os omkring i al idyllen. Sådant en smuk dag i så idylliske omgivelser er det svært andet end at give ham ret.

Carsten har været ansat som dyrepasser på Frilandsmuseet Hjerl Hede i omkring 10 år. Før det var han griseproducent i 23 år, og han har ikke fortrudt sit skifte. Selvom begge jobs involverede dyr, er der alligevel stor forskel på livet som landmand og livet som dyrepasser.

"Da jeg var landmand, handlede det meget om, at dyrene skulle præstere. Her handler det mere om, at dyrene skal fodres, vises frem og formidles," fortæller han.

Vigtige dyr

Tanken med Hjerl Hede er at vise, hvordan hverdagslivet har taget sig ud på landet gennem tiden, og her spiller dyrene en vigtig rolle. For før det moderne landbrug gjorde sit indtog med traktorer og andre mekaniske hjælpemidler, var det dyrene, der trak læsset.

"Jeg vil rigtig gerne have, at publikum kommer så tæt på dyrene som muligt. Så fortæller jeg dem om, hvor vigtige dyrene var i gamle dage. Dengang kunne det gøre

en afgørende forskel, hvis man pludselig mistede et dyr, som man ellers skulle have brugt til at arbejde for sig eller til at spise," siger Carsten.

På Hjerl Hede spiller især hestene en aktiv rolle. De bliver brugt til arbejdet i markerne, og de trækker publikum rundt i hestevogne. I det hele taget skal dyrene helst indgå som en naturlig del af den historiske kulisse. Dog med undtagelser:

"Dyrene lever så vidt muligt som i gamle dage, men rent dyrevelfærdsmæssigt sørger vi selvfølgelig for, at de har det godt. De får den foder, de skal bruge, og de står i moderne stalde," fortæller Carsten.

Flere kasketter

Udover at passe dyrene har Carsten og hans dyrepasserkollega også andre opgaver

Bakser med ny overenskomst

Som tillidsmand repræsenterer Carsten omkring 12 af sine kollegaer. I den seneste tid har det arbejde fyldt lidt mere end normalt. Hjerl Hede er nemlig en af de mange forlystelser, der i den seneste tid har rykket sig over under industriens overenskomster og nærmere betegnet overenskomsten "Oplevelsesprotokollatet". Overenskomsten samler flere faggrupper under den samme overenskomst, og det giver med Carstens ord en del tilpasninger:

"Det er altid sådan, at man er lidt skeptisk, når der sker nye ting, og jeg kan godt mærke på mine kollegaer, at de er lidt skeptiske lige nu. Men jeg har siddet med ved forhandlingerne, og jeg er egentlig fortrøstningsfuld. Jeg tror ikke, det er noget, vi skal være så bange for, hvis vi bare får lavet det hele ordentligt."

Foråret byder på masser af nyt liv på Hjerl Hede. Inden for få uger er der kommet lam, gedekid, et føl og så de her nuttede grisebasser.

ver i det daglige. Carsten bruger for eksempel en del tid på at koordinere arbejdet for frivilligruppen Håndlangerne, som hver onsdag hjælper til. De frivillige udgør en vigtig arbejdskraft:

"Jeg vil tro, at vi havde arbejde nok til 2-3 mand mere, men det er der jo ikke råd til.

Derfor er det dejligt, at vi har Håndlangerne, som kommer og hjælper til. De hjælper for eksempel med at så og harve forleden, og det var virkelig en god dag, hvor alt bare lykkedes."

Carsten og hans kollega har også ansvaret for at passe de grønne arealer på frilandsmuseet. For eksempel bestemmer de, hvilke afgrøder der skal sås. I det hele taget er der nok at se til:

"Udover at fodre dyrene, så er der ikke to dage, der er ens. Vi har meget frie rammer. Vi holder et møde hver mandag, hvor vi snakker om, hvad der skal gøres, men ellers er der ingen facitliste. Vi når det, vi når, og der er ingen, der kommer og spørger os, hvorfor vi ikke nåede det eller det," siger Carsten og tilføjer:

"Jeg er vant til, at der er dyr, der skal fodres hver dag, og at der er meget at se til. Det har jeg det fint med, så længe der også er fleksibilitet i den anden ende. Jeg arbejder da nok lidt for mange timer, men samtidig behøver jeg ikke bede om fri, hvis jeg skal noget en eftermiddag."

Nåååårh. Dette lille føl er blot 10 dage gammelt, da Grønt kigger forbi. Det er det femte føl, der er blevet født på Hjerl Hede i de 10 år, Carsten har arbejdet der. Moderen Frigg er i øvrigt selv født på Hjerl Hede. Føllet er ikke navngivet endnu, men de ansatte kan komme med navneforslag. Så vælger Carsten, hvad navnet ender med at blive.

Vagtskifte i de faglige udvalg

Flemming Madsen og Thomas Møller takker af efter mange års god og tro tjeneste i de faglige udvalg for henholdsvis anlægsgartneri og jordbrug. De mener begge, at de efterlader deres udvalg et bedre sted, end da de i sin tid startede.

■ TEKST: MORTEN HERLEV FOTO: PRIVAT OG 3F AARHUS

Det er over 30 års samlet erfaring, der dette forår har forladt de to faglige udvalg for anlægsgartneri og jordbrug. Flemming Madsen har siddet over 20 år i udvalget for anlægsgartneri, imens Thomas Møller har siddet over 10 år i udvalget for jordbrug.

For begges vedkommende er beslutningen om at stoppe taget med en skelen til dåbsattesten. Flemming er 75 år og Thomas er 69. Det er altså på mange måder rutinerede kræfter, der forlader de to faglige udvalg.

Fundamentet for det gode arbejdsliv

For Flemming Madsen har hans engagement i det faglige udvalg først og fremmest handlet om at få skabt så god en uddannelse som muligt:

"Det handler om faglig stolthed. En høj faglighed er fundamentet for et godt ar-

Flemming Madsen er trådt ud af det faglige udvalg for anlægsgartneri efter at have siddet med i udvalget i 20 år. Privatfoto.

bejdsliv. Man skal hele tiden prøve at sugelærdom til sig," forklarer han.

Han mener, at han og kollegaerne i det faglige udvalg er lykkedes med at skabe positive forandringer på anlægsgartneruddannelsen gennem årene:

"Vi har gennemgået uddannelsen på kryds og tværs og vi har flyttet meget. Det hele er ajourført. Da jeg startede i udvalget, var der fem skoler, som kørte på hver sin måde. I dag arbejder skolerne sammen på kryds og tværs. Det betyder, at du får den samme gode uddannelse, uanset hvor du uddanner dig. Det er ikke min fortjeneste alene, men noget vi har klaret sammen i udvalget," lyder det fra Flemming Madsen.

Fra konfliktfyldt til konfliktfrit

Thomas Møller har også været med til at skabe positive forandringer i det faglige udvalg for jordbrug. Især er der blevet et

De faglige udvalg sætter kursen

På alle erhvervsuddannelser er der nedsat et fagligt udvalg, som består af repræsentanter for arbejdsgivere og arbejdstagere. De faglige udvalg vælges for fire år ad gangen i forbindelse med kommunalvalgene. På det grønne område er det 3F, som repræsenterer arbejdstagerne.

De faglige udvalg bestemmer blandt andet uddannelsernes mål og struktur, og udvalget følger den erhvervsmæssige udvikling i faget. Det faglige udvalg kan også tage initiativ til at ændre eller nedlægge uddannelser.

De faglige udvalg står også for at godkende virksomheder, som ønsker at have lærlinge.

Der er følgende faglige udvalg på det grønne område med disse 3F-repræsentanter:

Anlægsgartneri

Kim Gulbæk, næstformand
Eva Jahnsen
Rasmus Hurup
Louise Rishøj

Jordbrug

Lene Holm, næstformand
Eva Jahnsen
Emma Dam Andersen
Annie Haven

Gartneri

Trine Hannibalsen, næstformand

Eva Jahnsen
Majken Kiel Sørensen

Mejeri

Eva Jahnsen
Lone Agri Larsen

Skovbrug

Villiam Andersen, næstformand
Eva Jahnsen
Agnar Strunk
Lasse Høker Eriksen

Dyrepasser

Eva Jahnsen, næstformand
Anne-Grethe Larsen
Sandie Munk

væsentligt bedre samarbejde mellem repræsentanterne for arbejdsgiverne og arbejdstagerne i udvalget:

"Da jeg startede, var det et meget konfliktfyldt udvalg. Nu er det meget konfliktfrit. Det er simpelthen sket en bevægelse, hvor vi er begyndt at arbejde sammen, fordi alle er enige om, at der er brug for kvalificeret arbejdskraft i branchen," fortæller Thomas Møller.

Han pointerer, at han, trods tidligere tiders konflikter i udvalget, altid har sat pris på at sidde med, ligesom han har sat pris på udvalgets opsøgende arbejde i landbruget, hvor han har mødt mange medarbejdere og landmænd.

Derudover er han personligt glad for, at han har været med til at få sat fokus på bæredygtighed og økologi – blandt andet

med en helt ny økologisk linje på landbrugsuddannelsen.

Udfordringer forude

Både Flemming Madsen og Thomas Møller overlader med ro i sinde udvalgene og deres næstformandsposter til nyere og yngre kræfter. Flemming mener, at anlægsgartneruddannelsen er et rigtig godt sted, hvor den er ajourført og tidssvarende. Omvendt ser Thomas Møller udfordringer forude på jordbrugsfronten:

"Landbrugsuddannelsen står over for store udfordringer – blandt andet på grund af nye krav. Jeg kan godt blive bekymret for, at uddannelsen kan blive for teknisk og omfangsrig, så det bliver svært at tiltrække nye unge. Men jeg er sikker på, at det faglige udvalg finder en løsning. Det er gode folk, der sidder der."

Thomas Møller er trådt ud af det faglige udvalg for jordbrug efter at have siddet med i udvalget i omkring 10 år. Foto: 3F Aarhus.

Efteruddannelse

Anlægsgartner og greenkeeper

Tag på kursus i arbejdstiden med fuld løn!

2025

Anlægsgartner kompetencefonden giver dig mulighed for at komme på dét kursus, du brænder for, i arbejdstiden – og med fuld løn.

Tag på kursus i arbejdstiden med fuld løn!

Danske Anlægsgartnere

Den Grønne Gruppe

EFTERUDDANNELSE MED LØN

Er din virksomhed dækket af overenskomst på GLS-A/3F området kan du efteruddanne dig med løn, og virksomheden kan søge refusion.

Læs mere på dgkt.dk

Tag en snak med din arbejdsgiver eller Den Grønne Konsulenttjeneste.

GLS-A 3F

Få hjælp til kompetenceudvikling hos vores fælles uddannelseskonsulent Bill Vernegren på 2013 8789, bive@gls-a.dk

DEN GRØNNE KONSULENT TJENESTE

Kasper har styr på arbejdsmiljøet

Hver dag tager han ansvar for kollegernes sikkerhed i en af Danmarks farligste brancher. Kasper Moegreen Kristensen er AMR for skovarbejderne på Krenkerup Gods.

■ TEKST: MAIBRIT JÜRS FOTO: PRIVAT

Arbejdsmiljøet står øverst på dagsordenen hos skovarbejder Kasper Moegreen Kristensen. For det er ikke ufarligt at arbejde med store maskiner og tunge stammer i de store skove på Lolland.

Skovbrug er en af de brancher, hvor der sker flest alvorlige ulykker i Danmark. Men de fleste ulykker kan forebygges eller minimeres, og det har Kasper valgt at tage ansvar for som arbejdsmiljørepræsentant på Krenkerup Gods.

"Vi kan nok ikke helt undgå ulykker, men når vi bruger værnemidler, bliver skaden ikke så stor. Hvis man for eksempel bliver ramt af en gren, får man måske hovedpine, men når man har sin hjelm på, bliver det ikke værre end det," siger den 47-årige Lollænder.

På med hjelmen

Kasper holder hårdt på, at sikkerhedsudstyr skal bruges hele tiden. Hvis han ser, at der slækkes på sikkerheden, påtaler han det med det samme.

"Hvis jeg ser kolleger, der ikke har sikkerhedsudstyr på, stopper jeg dem," siger han

Det plejer at være nok at sige det en gang. Men skulle det blive nødvendigt at gå til chefen, er der altid opbakning.

"Han vil jo heller ikke have, at folk kommer til skade, så hvis man skal arbejde på Krenkerup Gods, skal man overholde reglerne."

Glad for opgaven

Kasper blev nok mest AMR, fordi der ikke var andre, der meldte sig. Men han har ikke fortrudt sit valg.

"Jeg er blevet meget glad for opgaven. Det er forholdsvis nemt, fordi vores arbejdsgiver går meget op i arbejdsmiljøet," siger Kasper.

På Krenkerup Gods holder man møder om arbejdsmiljøet fire gange om året. Her snakker de om, hvorvidt der er noget, der kan forbedres.

"Vi foreslår også forbedringer løbende. Hvis noget ikke er, som det skal være, så ordner vi det med samme," siger Kasper.

God støtte og 10.000 kroner

Kasper har været AMR på Krenkerup Gods i tre år. Og han fortsætter gerne i rollen. Der er ikke meget arbejde i det i dagligdagen. Men han har skullet sætte sig ind i nogle regler.

"Der har selvfølgelig være lidt at sætte sig ind i, men det vigtigste er nok at vide, hvor man kan finde oplysninger, hvis man får brug for det," siger Kasper.

Han har været på et par kurser og føler, at han har fået god hjælp af 3F til at komme i gang med opgaven.

"Jeg har ikke haft brug for hjælp endnu, men det er rart at vide, at jeg kan ringe til 3F Maribo, hvis der dukker spørgsmål op."

Tidligere fik Kasper kun æren for at påtage sig opgaven, men med den nye overenskomst er der kommet et tillæg.

"Jeg gør det jo ikke for pengenes skyld, men nu får jeg 10.000 kroner om året oven i lønnen, og det er jeg da ret godt tilfreds med."

Kasper Moegreen Kristensen råder andre til at melde sig, hvis de vil gøre noget for arbejdsmiljøet.

■ TEKST: MORTEN HERLEV

Nyt tiltag skal beskytte lærlinge

Byggeriets Uddannelser, som anlægsgartneruddannelsen hører under, har lanceret et nyt tiltag i form af lærlingelinjen. Det er en hotline, som lærlinge kan kontakte, hvis de mistriives i løbet af deres uddannelsesforløb.

Tiltaget har fået navnet Lærlingelinjen, og helt konkret fungerer det på den måde, at der vil være en knap i lærlingens logbogsapp, han eller hun kan trykke på. Herefter vil lærlingen blive kontaktet inden for 24 timer på hverdage af en rådgiver fra foreningen Divers, som vil høre mere om lærlingens udfordring. Samtalen vil være fortrolig.

Alt efter, hvilken form for mistriivsel der er tale om, vil lærlingen derefter bliver hjulpet videre. Det kan enten være til 3F, en psykolog eller uddannelsesinstitutionen. Skyldes mistriivelsen krænkende adfærd, psykisk eller fysisk vold, kan der blive oprettet en tvistighedssag, ligesom lærlingen opfordres til at anmelde hændelsen til politiet.

OK26: Mere løn og mere frihed til offentligt ansatte

Alle offentligt ansatte 3F'ere har stemt ja tak til den nye overenskomst. Dermed er der lønstigninger over hele linjen til ansatte i kommuner, regioner og staten. De første lønstigninger skulle gerne være tikket ind på lønkontoen på lønsedlen for april.

Udover lønstigninger kan ansatte i det offentlige se frem til en ny fritvalgsordning, hvor man kan vælge, om en del af lønnen skal gå til mere frihed, højere pension eller til udbetaling. Derudover vil der også være mulighed for, at ansatte kan afholde barnets tredje sygedag.

Udover de generelle aftaler i overenskomsten er der også sat to procent af til, at 3F kan forhandle yderligere forbedringer hjem på enkelte udvalgte overenskomster.

26.-27. AUGUST 2026 Begge dage kl. 9-16

Gammel Strandvej - Middelfart

Arrangør: Maskinleverandørerne - Park, vej og anlæg

Maskiner under Broen er en professionel, grøn maskinmesse. Med over 140 udstillere, vil du få det fulde overblik over de overvældende mange muligheder, når det gælder maskiner og udstyr til den grønne branche.

**Vi ses i august til Maskiner under Broen
Alle maskiner - ét sted!**

- Gratis adgang
- Miniseminarer - bliv fagligt opdateret
- Nem tilkørsel og gode parkeringsforhold

Messen har masser af udstillere, som netop rammer vores stald af maskiner, så vi tager derhen for at få et overblik. Du kan søge dig til meget på nettet, men messen ligger dejligt centralt, og den ping-pong, du kan have med maskinleverandørerne, når du står ved de fysiske maskiner, er uundværlig.

Anker Houborg
Esbjerg Kommune, leder for Materiel & Værksted

MASKINER UNDER BROEN

HENT DIN
GRATIS
BILLET PÅ
maskinerunderbroen.dk

OVER
140
UDSTILLERE

Følg os på www.maskinerunderbroen.dk

GRØNT 15

AKTIVITETSKALENDER 2026 / Den Grønne Gruppe

GRUNDUDDANNELSER FOR TILLIDSVALGTE. G1: Fundamentet for fællesskabet + G2: Få flere færdigheder

Den Grønne Gruppe Langsøhus 23–27. nov (G1) + 18-22. jan. 2027 (G2) FIU: 1156-26-00-02 + 1256-27-00-02	Kommuner og regioner Laugesens Have: 31 aug-4 sep. (G1) + 28 sep – 2 okt (G2) FIU: 1154-26-00-05 + 1254-26-00-05 Langsøhus: 19-23 okt. (G1) + 16-20 nov (G2) FIU: 1154-26-00-07 + 1254-26-00-07	Offentligt ansatte Langsøhus: 17-21 aug. (G1) + 14-18 sep. (G2) FIU: 1154-26-00-04 + 1254-26-00-04 3F Slagelse: 5-9 okt. (G1) + 2-6 nov. (G2) FIU: 1154-26-00-06 + 1254-26-00-06
---	--	---

G3: Bliv en professionel kollega + G4: Tilliden bygger fremtiden. Mange forskellige datoer. Læs mere på fiu.dk

ØVRIGE KURSER OG AKTIVITETER. LÆS MERE OM KURSERNE PÅ FIU.DK

Navn	Dato	Sted	Tilmelding Skal ske gennem den lokale 3F afdeling
Branchekursus: Kend din overenskomst – Staten	17. – 19. august 2026	Rørvig Centret	FIU: 2030-26-00-08
Branchekursus: Kend din overenskomst – Specialarbejdere	7. – 9. september 2026	Rørvig Centret	FIU: 2030-26-00-12
Brancheuugen – Det offentlige område	28. okt. – 2. nov. 2026	Langsøhus	FIU: 2130-26-00-01
Tværfagligt kursus for dyrepassere	4. – 5. december 2026	Langsøhus	FIU: 2030-26-00-13
Skov- og naturteknikernes decembermøde	7. – 8. december 2026	Rørvig Centret	FIU: 2030-26-00-17

Husk at sende emner til aktivitetskalenderen til ny mail: redaktion@magasinetgroent.dk

ILLUSTRATION: VALDEFAR

GRØNT – Magasinet for anlægsgartnere / blomsterbindere / groundsman / dyrepassere / lærlinge og elever / frilandsgartnere / gartneriarbejdere / landarbejdere / greenkeepere / agro-industrien / dyreassistenter / maskinførere / planteskollegartnere / servicegartnere / skovarbejdere / væksthusholdere / kirkegårdsansatte / grønne gårdmænd / jordbrugsteknologer / offentligt ansatte gartnere / mejeriarbejdere og mejerichauffører